

Disse Røster ere Aar for Aar blevne svagere, og jeg kan nu notere, at Ordførerne for alle Partier have sluttet sig til de Tanker, der have fundet Udtryk, om ikke ganske i Loven, som den foreligger i Landstingets Affattelse, saa dog i den endnu stærkere Form, i hvilken den forlod Folketinget i Fjor. Efter at det da er konstateret med fuldstændig Ret, at Loven har forladt Folketinget saa at sige enstemmig — jeg tror, der var 1 Stemme derimod —, er der da ved denne Lejlighed ikke andet for mig at gøre end at sige som den, der gennem de mange Aar har kæmpet for den frie Næring, at Slaget er tabt. Det kan ikke nytte at fortsætte det længere for mig. Jeg vil hermed erklære mig for overvunden, men det vilde være en større Beroligelse for mig, om jeg kunde erklære mig for overbevist.

Naar jeg nu for mit Vedkommende tager Afsked med den Sag om den frie Beværternæring, kan jeg ikke lade være at knytte et — nej, lad os ikke klatte med det, da Klokkeren ikke er 12 endnu —, to Ønsker dertil. Det første Ønske fremkommer i Anledning af, at saa mange her i Salen have forandret deres Standpunkt fra fri Næring til den bundne Næring. Jeg vil udtale det Haab, at de alle have gjort det saaledes, som vi altid gøre her i denne Sal, frie for politiske Motiver, af en indre uryggelig Overbevisning om dermed at gøre det gode og rigtige. Og hvad Sagen selv angaar, vil jeg haabe, at de ærede Medlemmer ere klogere end jeg, og at den Vedtagelse, som herved føres igennem, er bedre og mere lykkebringende end den, jeg alle Tider har antaget for at være den rette. Hvis det gaar i Opfyldelse, kan jeg bære mit Nederlag med forholdsvis Ro og uden Sindsbevægelse, for saa viser det kun, at jeg har taget fejl, og det er menneskeligt. Men jeg vil ikke slippe denne Sag, uden at jeg udtrykkeligt erklærer her, at i denne Sag er jeg overvunden.

P. Munch: I den Betænkning, som er afgiven i det andet Ting, er der af 7 Medlemmer af Udvalget, altsaa et stort Mindretal i vedkommende Udvalg, gjort nogle Bemærkninger i Anledning af de Cirkulærer, der i Fjor blev udstedte med Hensyn til

Kroafstemninger. Man har klaget over disse og rettet Angreb imod dem ud fra den Betragtning, at Ministeriet ikke med Rette skulde kunne udstede saadanne Cirkulærer paa det Tidspunkt. Jeg vil derfor sige, at det forekommer mig, at disse Cirkulærer og den Afgørelse, som derved blev truffen, vare fuldt ud berettigede. Den Tilstand, vi stod i, før Cirkulæerne blev udstedte af Ministeriet, var nemlig det fuldstændige Kaos med Hensyn til Afgørelserne angaaende Krobevillinger i Tilfælde, hvor der var Uoverensstemmelse mellem Amsraad og Sogneraad. I saadanne Tilfælde skulde Indenrigsministeren sidde her inde og skue ud over Landet og se paa vedkommende Kro, og saa skulde han ud fra sin personlige Visdom og Kendskab til vedkommende Kro afgøre, om der skulde være en Bevilling eller ikke. Hvad blev Følgen? Følgen blev, at man maatte rette sig efter nogle Afstemninger, som vare af en ganske anderledes tilfældig og forvirret Karakter end de, som nu foregaa; idet der regelmæssig i saadanne Stridstilfælde blev ombaaret Lister, hvorpaa Folk skrev under for eller imod Kroen — meget ofte ombares der kun een Liste, hvorpaa man skrev under for eller imod Kroen —, men dette gav ingenlunde noget rigtigt Udtryk for Stemningen, i hvert Tilfælde ikke for Interessen i vedkommende Kommune. Det var et ganske anderledes tilfældigt Udtryk end det, som kan opnaas ved en regelmæssig og ordnet Afstemning. Man kan sige, at saa behøvede Ministeriet ikke at rette sig derefter. Men gjorde Ministeriet ikke det, hvad havde det saa at gaa efter? Saa havde det egentlig kun at tage Hensyn til, om nu Kromandens Venner eller hans Fjender havde de stærkeste Fortalere og kunde klage og jamre ynkeligt over Tilstandene i vedkommende Kommune.

Jeg tror, man maa sige, at dette var et slet Grundlag for Afgørelsen, at det var meget bedre, naar man fra Ministeriet opstillede en fast Regel og tog den ikke blot som vejledende, saa at man alligevel forbeholdt sig at skønne over, om man vilde rette sig efter Afstemningen, men saaledes, at man helt igennem rettede sig efter den og dermed sagde det, som er det rimelige. Naar man skal afgøre, om